

طالبانو ته د ډاکتر اشرف غنی کک دپلوماتیک گذار

د دوحې هوکړه چې د امریکا او طالبانو ترمنځ د تېرمیلادي کال په فبروري کې لاسلیک شوه د سترو سیاسي او حقوقی خلاوو نه ډکه یوه هوکړه ده. دې تړون نه یواځې افغانستان ته تاوان ورساوه بلکې امریکه ئې هم زیانمنه کړه، ځکه چې د دې تړون سره د امریکا اقتدار او موقف په جهان کې صدمه ولیده. دا چې نن په امریکا کې یو نوي منتخب ولسمشر او بل حزب یعنی د دموکراتانو گوند چاري په لاس کې اخیستي دي نوی مشر تابه د دې تړون د ارزونې هوډ لري چې دېر ژر به پیل شي، دا کار به د داوړو هېوادو گټه خوندي کړي، دا صحیحه خبره ده چې دا تړون د امریکې او طالبانو ترمنځ لاسلیک شو، خو دې هوکړې هغه وخت درست مفهوم درلودلی شو چې د افغانستان د برخه لیک په هکله په کې څه نه وای. کله چې د افغانستان د گټو خبر منځ ته راځي نو د افغانستان د منتخب دولت د حضور مسئله هم په دې خبرو کې مطرح کېږي، نو دا تړون د سترو خلاو او تېروتنو ډک تړون بللی شو ځکه:

۱. یوه ستره تېروتنه دا ده چې د افغانستان دولت ته ئې د اصلي فریق په حیث په دغو خبرو کې ځای ورنه کړل شو، حتی تراوسه افغان دولت د دغه تړون بشپړو پرېکړو نه خبر ندی.
۲. بله تېروتنه او ستره سیاسي خلا په دې تړون کې دا ده چې د جنگ اړخونه یا خواوې په کې تعریف شوي نه دي، لازمه دا وه چې باید افغان دولت د جگړې د اصلي فریق په حیثیت په دې تړون کې تعریف او شامل شوی وای چې ونشو، نو ځکه دې خلا دا زمینه برابره کړه چې طالب د جنگ د بل فریق په حیث افغان دولت په رسمیت ونېږزي او ورته اهمیت ورنکړي، چې دا کار دجنگ د نه ختمېدو او د نن ورځې د ناوړین ستر عامل وگرځېد.
۳. د تړون بله تېروتنه دا وه چې امریکه یوې ترهگرې ډلې ته سیاسي هویت او نړیوال مشروعیت ورکړ، نو ځکه طالب کاذب غرور ترلاسه کړ، ترهغه چې د طالب ډلې مرستیال مشر ملا دادالله تېر دسمبر په کراچي کې خپلو ملگرو او زخمیانو ته وویل چې « ما د ترمپ سره نیم ساعت تلفونې خبرې وکړې او ما تلفون پرې کت کړ هغه ندی کت کړی» یعنی ملا دادالله د ترمپ له خبرو په غوسه شوی او تلفون ئې قطع کړی دی او داسې نورې خبرې. دا خبر د طالب دهغه کاذب غرور بنکارندوی دی چې منشه ئې همدا د دوحې تړون ده.
۴. دا تړون سبب شو چې د طالبانو جگړه خپله بڼه بدله کړي او خپل ځای ورکړي هدفې وژنو د عام المنفعه بنسټونو نړول مقناطیسي ماینو ایښودل، د حکومت د بدنامولو لپاره په بنارونو کې بې نظمي رامنځته کول، د افغانستان د خلکو هیلې، یوه تلیاتي سوله په پام کې نه نیول، د بنځوله حقوقو نه سترگې پټول، برعکس د پاکستان موقعیت د دوحې خبرو اترو کې تقویه کول، ځي طالب باندي د گذارونو د لړۍ د کمېدلو باعث وگرځید.
۵. دا چې امریکا یوې شورشي ډلې سره معامله وکړه، امریکا پورې اړه لري او امریکایان باید پرې ښه پوه شي.

اوس د بناغلي جو بايدن اداري دا هوډ کړی چې دا تړون به له سره ارزوي. په دې هکله «جان کړي» د پنتاگون وياند د تېري پنجنشې په ورځ وويل «مونږ اوس هم کوشن کوي چې د خبرواترو په بنسټ طالبانوسره د حل يوي لاري ته ورسېږو، که څه هم طالبانو په خپل تعهداتو عمل ندي کړی»

بناغلی «کړي» وويل چې د امريکا جمهور رئيس بناغلی بايد د ۲۰۲۰م کال د امريکه او د شورشي ډلي (طالبان) ترمنځ لاس ليک شوي تړون ته متعهد ده، د دغه تړون په اساس طالبان بايد په امريکايانو حملې بندي کړي، تاوتریخوالی ډېر کم کړي او دولت سره د سولي خبرې اترې مخته وپسي، بالمقابل امريکا به د ۲۰۲۱م ميلادي کال د مې تر مياشتې خپل ټول ځواکونه له افغانستانه وباسي. بناغلي «جان کړي» د فرانسې خبري اژانس ته وويل «طالبانو د تاو تريخوالي د کمولو او د القاعدې سره د اړيکو دمنځه وړلو باندې عمل نه دی کړی»، بناغلي کړي زياته کړه: «ترڅو شرايط داسې وي کار به د خبرو پرمېز سخته وي» که څه هم هغه ونه وويل چې د (مې) تر مياشتې به پنتاگون د خپلو سر تېرو کچه صفرته ورسوي او که نه.

د طالبانو وارخطانی له څه ده؟

په دوحه کې د طالبانو مرکزي پلوی د مرکې له ميزه وتلی او په بهرنيو سفرونو کې لاس پورې کړی دی. طالبانو ځکه بهرني سفرونه پيل کړي چې د بناغلي جو بايدن د راتلو نه ورسته سخت ناهيلي شوي دي، نو امريکې ته په غير مستقيم ډول گواښ کوي چې دوی متحدین لري او کولای شي جگړه بيا د امريکا پر ضد گرمه کړي. د طالبانو درې پلاوي ايران، روسيه او ترکيې ته په سفر تللي.

بناغلي شېر محمد عباس ستانکزي په مسکو کې دا اعلان وکړ:

«که ډاکتر اشرف غني استعفاء ورکړي نو دوی به اور بند وکړي او نوي حکومت سره به خبرې پيل کړي».

په افغانستان کې مشروع او منتخب دولت او حکومت موجود دی، نوی حکومت چې طالبان کې غواړي هغه خپل مشروعيت له چانه اخلي دا د اساسی قانون خلاف، غير عملي او د پاکستان د GHQ او ISI خبرده!

بناغلی ستانکزي دا خبرې په داسې حال کې مطرح کوي چې څو اونۍ مخ کې ذبيح الله مجاهد د تکره ژورنالست مېرويس ستانکزی سره په يوې مرکه کې چې له شمشاد تلویزيون نه په ژوندی بڼه خپرېده د هر ډول موقت حکومت دمنځته راتلو خبر په قاطعيت سره رد کړه، اوس خبر دا ده چې څه سبب شول چې ستانکزی دې دا خبره په مسکو کې په بېرني توگه اعلان کړي، کولی شول چې په دوحه کې د خبرو پرمېزې مطرح کړي وای، داسې گونگوسې هم شته چې حامد کرزي او اسماعيل خان له عباس ستانکزی سره ليدلي او د موقت حکومت په هکله ئې خبرې کړي دي، که څه هم عباس ستانکزي لا د مخه د افغانستان د اردو د انحلال خبره هم کړې وه، يوه خبر جوته ده چې د آی اس آی جهنمي سازمان د خپلو امکاناتو او ذرايعو په مټ په دی پوه شوی چې د طالب او امريکا د دوحې هوکړه په اوسني خط او حال سره نور د منلو وړ نه ده او له همدې کبله یې په بېرني توگه د حامد کرزي او طالب لوري پټه ناسته رامینځته کړه، چې اصلی پيغام یې د مسکو نه د ملا شير محمد عباس ستانکزی په څرگندونو کې بر بند شو.

دلته لازمه ده چې يوڅه د موقتو حکومتونو په هکله هم رڼا واچوم. تراوسه جهان ۵۸ موقت او انتقالی حکومتونه تجربه کړي چې مطلق اکثریت ئې ناکام حکومتونه ول. افغانستان هم داسې موقت حکومتونه تجربه کړي چې ناکام ول. افغانستان کې موقت حکومتونه: دمجاهدينو موقت حکومت د جلا وطن په نوم ۱۳۶۸ کال، کله چې شورويان له

افغانستانه ووتل د صبغت الله مجددي په مشرۍ جوړ شو چې د گلبدین حکمتیار اویو شمېر نور مجاهدینو د اختلافاتو ښکار او له منځه ولاړ.

۱. کله چې د جلال آباد دنیولو پلان د آی اس آی او نورو خارجیانو له خوا پاکستان کې جوړ شو، آی اس آی پرېکړه وکړه چې د جلال آباد د سقوط ورسته به د گلبدین حکمتیار په مشرۍ یو موقت حکومت جوړېږي او هغه به جلال آباد او کابل ته انتقالېږي چې دا پرېکړه د مجددي اویو شمېر نورو له خوا تر نیوکو لاندې راغله. له بلې خوا مجاهدینو په جلال آباد کې د ډاکټر نجیب الله د قواو لخوا ماته وخوره نو دا پرېکړه نتیجې ته ورسېده.
۲. کله چې د خدای بښلي ډاکټر نجیب الله حکومت سقوط وکړ، بیا د صبغت الله مجددي په مشرۍ موقته اداره ۱۳۷۱ل کال د دوو میاشتو لپاره رامنځته شوه. گلبدین حکمتیار حتی د همدې دو میاشتني حکومت سره هم جوړ راغی او د صبغت الله مجددي طیاره ئې کابلته د راتلو په وخت کې وویشته چې د نېکه مرغه طیارې سقوط ونکړ او روغه د کابل هوايي ډگر کې ښکته شوه. د صبغت الله مجددي دوه میاشتني حکومت هم د سختو ننګوونو جگړو او ستونزو سره مخ وه. خلکو امن او امان نه درلود، که څه هم صبغت الله مجددي نه غوښتل چې له قدرته لاس واخلي خو د احمدشاه مسعود له خوا چې هغه وخت د دفاع وزیر وه مجبور شو چې قدرت پرېږدي.
۳. د ښاغلي برهان الدین رباني په مشرۍ موقت حکومت چې د څلورو میاشتو لپاره د ۱۳۷۱ل کال کې روسته له مجددي منځته راغی. برهان الدین رباني ځان د حل و عقد د شورا په رابللو د افغانستان ولسمشر اعلان کړ، که څه هم گلبدین حکمتیار د دې حکومت صدراعظم وټکال شو خو مخالفت پای ته ونه رسېد، صدراعظم په چارآسیاب کې د دولت سره به جنګ اخته شو او یوبل ئې په توپو او راکټو ویشتل، چې دا جگړه د کابل د جنګونو وړانیو او جنایاتو سترعامل وگرځېد. کابل وران او ۵۰۰ ډزره کابلیان مړه زخمي او بی کوره شول بالاخره د ښاغلي رباني ادارې له طالبانو ماته وخوره او له خپلې څوکۍ سره بدخشان او تخارته وتښتېد.
۴. د طالبانو موقته اداره د ۱۳۷۷ل کال کې د ملا رباني په مشرۍ کابل ته راغله په داسې حال کې چې د افغانستان رسمي دولت د برهان الدین رباني په مشرۍ په تخار کې شتون درلود او جهان د برهان الدین رباني حکومت په رسمیت پېژنده، ملامحمد عمر اخند په کندهار کې پاتې شو او هلته ئې د علماو شورا دعوت او ځان ئې امیرالمونین اعلان کړ خو جگړو همغه سې دوام درلود، د طالبانو اداره ترپایه تنها درې ملک، پاکستان، عربستان سعودی او امارتو په رسمیت پېژانده.
۵. د ښاغلي حامدکرزی په مشرۍ موقت حکومت په ۱۳۸۱ل کال یا ۲۰۰۱ میلادی کال کې د بن کنفرانس د پرېکړې په اساس د بی ۵۲ الوتکو په مرسته رامنځته شوه. طالبان له منځه ولاړل. دغه اداره چې د ډالرونو او نړۍ والو بی سارو مرستوسره واک ته ورسېده، ترټولو ناکامه مفسده او بی مسئولیته اداره وه دغې ادارې نه یواځې دا چې هېڅ بنیادي ټولنیز، سیاسي او اقتصادي کار ترسره نکړ، حتی یوه کارا او مډرن اداري بنسټ ئې هم کېښود. په دغه دوره کې نړیوالې مرستې ټولې غارت شوي د بنیادي رغونو په نوم پیسې شخصي جیبو ته واچول شوي، مذهبي، ژبني، او قومي اختلافات خپل اوج ته ورسېدل جنگسالاري تقویه، رشوت آزاد اعلان شو د ځمکو غصب، چور او تالان، بی عدالتی، خود سري او لنډغري خپل اوج ته ورسېده چې تر ننه پورې ملت ترې رنځ وري .

ترهغه ځايه چې گورو موقت حکومتونه کومه مثبتې پایله نه درلوده او وینې بهېدنې زیاتې شوي. فقر او فلاکت خپل اوج ته ورسېد، خلک بې کوره او بې پته شول، د ډاکتر اشرف غني په راتگ اوس یوڅه ناڅه ویلی شو چې په افغانستان کې له ټولو ناخوالو او فساد سره سره بیا هم یوښه دولت لرو چې ډېر تلاش او کوشش کوي ترڅو مثبت کارونه ترسره کړي او ډېرې هم ترسره کړي دي اونسې بڼه اداره ئې رامنځته کړې ده که جنگ جگړې نوای نو بڼې او ستري لاسته راوړني به مو درلودلی.

اوس بیا حامد کرزي، اسماعیل خان، عطا محمد نور، میررحمان رحمانی او یوشمېر نور ټوپکمارو، مفسدو او مافیایي کړيو کوشنونه شروع کړي ترڅو مؤقته اداره را منځته کړي. تیره یکشنبې د جنوري ۳۱ مه میررحمان رحمانی هم په ډاگه کړه چې د موقت حکومت طرحه ئې ترلاسه کړې او دئ ئې هم ملاتړ کوي. مقصد د مؤقتې ادارې نه د هغه مفسدو او مافیایي کړيو بیا قدرت ته رسېدل دي چې د ډاکتر غني له خوا له قدرتې گوښه شوي دي، نن د ډاکتر اشرف غني سره مخالفت او په هغه نیوکې په یو مود بدله شوي او د پاکستان، طالبان او ایران نه د امتیاز اخیستو له عملې کېږي نه د وطنپالنې او ملي گټو په خاطر.

د ډاکتر غني دپلوماتیک تلاشونه!

ولسمشر ډاکتر محمد اشرف غني د امریکا د بهرنیو چارو وزیر بنیالین انټوني بلینکن سره د تېرې پنجشنبې په ورځ له غرمې روسته ویډیوئې خبرې ترسره کړي، په هغه بیانیه کې چې د امریکې د بهرنیو چارو وزارت خپره کړې ده راغلي چې بنیالین بلینکن د ډاکتر غني سره په تېلفون کې « د سولې نه د امریکا دپلوماتیک قاطع ملاتړ او سیاسي حل لارې تداوم د یوې تل پاتې او عادلانه سولې او دائمې اوربند چې د افغانستان د ټولو خلکو په گټه وي تاکید کړی دئ» بنیالین بلینکن زیاته کړه چې د امریکا او طالبانو ترمنځ تړون به له سره څېړي او هیله ئې وښودله چې د افغانستان ټول رهبران باید له دې تاریخي فرصته گټه پورته کړي.

د بلې خوا ډاکتر اشرف غني د دوستو هیوادو لکه کاناډا، ناروي، سویدن، استراليا، جرمني، چک او ترکیه له ولسمشرانو د امریکې دسنا رئیسي نانسي پلوسي او نورو یوشمېر سناتورانو سره تېلفونې خبرې کړي او کابل کې ئې له یوشمېر سفیرانو سره لیدلي دي او دافغانستان د سولې، اوربند، د قدرت د مشروع انتقال په هکله ئې معلومات او مشورې ترسره کړي. همدا شان بنیالین بلینکن د امریکا د ملي امنیت مشاور سره تېلفونې خبرې کړي بنیالین بلینکن امرالله صالح سخت امنیتي تدابیر او د ترهگرو اړیکې له بهر سره د یوټ بوت په حیث ترلاس لاندې نیولي او له یوشمېر سفیرانو سره په دې هکله لیده کاته کړي دي، د ډاکتر غني دا ټول دپلوماتیک کوشنونه باعث شول چې د امریکا او اروپا په لیدلورو کې بدلون را منځ ته شي په هغه اعلامیه کې چې اروپایي ټولني پلاوی او امریکا خپره کړي راغلي:

«کابل کې د امریکا سفارت، د اروپایي ټولني پلاوی، د استراليا، کاناډا، چک جمهوریت، ډنمارک، فنلنډ، فرانسې، جرمني او ایټالیا دپلوماتیک ماموریتونه په افغانستان کې د هالنډ، اسپانیا، سویدن، بریتانیا امریکا دپلوماتیک بنسټونه په افغانستان کې وژني، سري تښتوني او د حیاتي زېربناوو وېجاړول، چې زیان یې نېغ په نېغه ولسي وگړو ته رسېږي، غندي. په کابل کې د امریکا سفارت په یوه ټویټ کې ویلي " مور له خپلو متحدینو او ملگرو سره یوځای، وژني، تښتوني او د مهمو زېربناوو وېجاړول غندو، طالبان باید په دې پوه شي چې د هغوی وېجاړونکي او له تاوتریخوالي ډک اعمال نړۍ په غوسه کوي او باید په افغانستان کې د سولې په خاطر ترې لاس واخلي".

د اروپايي ټولني په يوه خبرپاڼه کې بيا ويل شوي چې "طالبان د دا ډول هدفې تاوتریخوالو د ډېرې پېښو مسئوليت لري او د دوی بريدونه دولتي ادارې کمزوری کوي او د يوه نامنه چاپېريال له رامنځ ته کېدو سره مرسته کوي". « بی بی سی پښتو

اوس خبر په دې ده چې په تړون کې به بيا کتنه څه وي، که چېرې امريکا لاقبل په تل پاتې اوربند او د خبرواترو په دوام ټينگ پاتې شي دا کار به د دې سبب شي چې پاکستان خپلو تاکتيکونوکې د طالبانو د مطرح کولو په هکله بدلون رامنځته کړي، د پاکستان د بهرنيو چارو وزير شاه محمود قريشي لا د مخه له امريکا غوښتي چې تړون ته ژمن پاتې شي، که څه هم د امريکې هيواد به کومې گټې ته چې دلته په سيمه کې لري په گلي صورت سره د طالبانو نه لاس په سر نشي او دوی سره به خپلې اړيکې وساتي.

طالبان د اسلامي نظام غوښتونکي دي مگر هيڅوک ترې دا نه پښتي چې هغه اسلامي نظام چې طالب ئې غواړي بايد خلکو ته ئې تعريف وړاندې کړي چې دا څه رنگ نظام ده چې په دا ۵۷ اسلامي ملکوکې ئې نظير نشته ده، ولی طالب د خپل نظام له تعريفه ډار لري!؟

طالب وائي چه اويا سلنه خاورئې په لاس کې ده مگر خپله په قطر کې دفتر لري او کډې ئې په پېښاور، کراچي او کوېټه کې ژوند کوي.

طالب وائي چې اويا سلنه خاوره ئې لاس کې ده مگر له چاوندنو او د نور ډلو له شتون نه منکر ده خير دا نور ترهگر چېرته ژوند کوي په دولتي سيموکې خو څوورځې ښائي ژوند کولي ونشي يا به نيول کېږي يا به وژل کېږي.

طالب د وطن د اولاد او راتلونکي لپاره بي له جنگ او قدرت ته د رسېدو بله هيڅ کرناړه نه لري او په دې هکله خبرې نه کوي. معلومه ده چې طالب هماغه تېرطالب ده چې لا تراوسه د جهان، علم، او تمدن سره کومه لېوالتيا او آشنائي نلري دا عصر او زمان د علم او تکنالوژي شمان دئ او جهان سره بايد همگام اوسو چې دا هيله د امارت په وجود کې تحقق نه مومي انسانان خدای پاک د ژوند لپاره پيدا کړي او دا دنيا ئې د نعمتو سره ورته تحفه ورکړې ترڅوئې د خپل عقل او فکر چې خدا(ع) ورته ورکړی ځانته جنت جوړ کي او ترې خوند واخلي او د خدای شکر پرځای کړي.

د امنيتي کارپوهانو په اند که سم تدابير ونيول شي، د تېر دسمبر په کراچي کې د ملا دادالله له خبرو او حالاتو داسې معلومېږي چې طالبان به ډېر ژر يا ختمېږي اويا دولت سره جوړ راځي، جمهوريت د نړۍ والي ټولني ډېر ټينگ او کلک ملاتړ له ځانه سره لري نو د دې لپاره د مؤقتی ادارې خيال بافانو ته صبر جميل د الله له درباره غواړم، اوس نو بايد يوې پايدارې او واقعي سولې ته د رسېدو لپاره زغم او حوصله مندي ولرو چې دا ټول د داسې يو نظام ترسيوري لاندې تر لاسه شي چې په هغه کې انساني حقوقو ته درناوی، دموکراسی، ټولنيز عدالت، قانون، علم او تکنالوژي شتون ولري او د ولس زعامت د ولس په خوښه او مستقيم گډون د دموکراتيکو ټولټاکنو په مټ تر لاسه شي، نظام او جمهوريت ساتل د هر با درکه وطنپال او په ترقي مين افغان ايماني او انساني دنده جوړېږي.

د تل پاتې سولې او جمهوريت د برياً په هيله

د انجنير ساپي د نورو ليکنو لپاره، پر عکس کليک وکړی